

Sankt Hans tale

Inden jeg går i gang med årets Sankt Hans tale, så vil jeg gerne lige med håndsoprækning se, hvor mange af jer som er til stede her i dag, er egentlig oprindeligt sønderjyder, vendelboere eller Bornholmere?

Okay – ud! Afsted med jer. Men inden I drager af vil jeg lige forklare. For jeg har i dag valgt at ville tale om Danmark og danskere; og jeg ved jo godt, at både Sønderjyder og folk nord for Limfjorden – og folk på solskinsøen; de er meget bevidste om, hvor de kommer fra i Danmark – også førend de er danskere.

En af mine præstekolleger præsenterede sig selv ved et internationalt seminar i Tyskland for år tilbage – ikke med, at han var fra Danmark.

Nej: "Ich komme aus Strandby"
"Jeg er fra Strandby".

Hvis folk så ikke ved, at det ligger i Vendsyssel – så mener han, at det er dem, der er gået glip af noget.

Men dansker - hvis enhver af jer, som står her i dag skal være helt ærlig - er du så god nok til at være på dansker?

Det er meget nemt, kan du klare Grundtvig-testen? Har du været på Efterskole eller Højskole - er du medlem af Brugsforeningen?

Har du været fodboldtræner, håndboldtræner, eller anden form for træner og medhjælper i en sportsklub eller spejderleder? Skulle du lære at spille blokfløjte i 1. eller 2. klasse? Kan du sige "Rødgrød med fløde"? Har du klappet en ko? (og her taler jeg ikke om, hvem du er gift med)

Kan du ikke svare "ja" til alle punkter i det jeg har nævnt. Ud! SMUT!

Du er ikke dansk.

Men er Grundtvig-testen for streng, så kan vi tage forfader-testen - biologi-testen - hvem der har været i seng med hvem, hvor og hvornår.

Kan du med sikkerhed sige, at din mor og far - dine 4 bedsteforældre - og 8 oldeforældre alle havde rene danske bloddråber i årene - og for den sags skyld at postbuddet og mælkeemanden i hele den periode også havde det. Den test indførte man for snart 100 år siden i et land sydpå, for at finde ud af hvem der var af jødisk afstamning.

Så er vi alle sammen rigtige danskere - som er her til stede?

I foråret har politikere og journalister haft travlt med at overveje, hvad det er at være dansk.

Hvad er det at være dansk?

"En kat bliver ikke til en hest ved at være født i en hestestald."

Sådan sagde en nyvalgt politiker, der ikke er medlem af

noget parti - men løsgænger -
eller i løsdrift.

Det er omskrivning af den tyske filosof
Arthur Schopenhauers ord i 1850'erne om at: "en hund
ikke bliver en hest af at blive født i en hestestald."

Hvad er det at være dansk?

Det er noget med at vi har verdens ældste
nationalflag og et kongehus, som folk er vilde med.

Og du skal kunne drikke mælk og spise svinekød
og være medlem af Folkekirken.

Så skal du have gået i folkeskolen – på nær lige
hvis du er folketingspolitiker.

For i sidste valgperiode, var der rigtig mange
af vores folkevalgte, der erkendte at de havde lavet
folkeskolen så problemfyldt, at de valgte
at deres egne børn skulle gå i privatskoler.

Du skal jo også give plads til, at dine børn
og børnebørn må drikke sig i hegnet – så vi kan opretholde
rekorden med, at være det land i Europa, hvor flest unge
under 18 år drikker alkohol.

Og er der noget der er dansk, så er det at samles omkring
bål Sankt Johannes aften

Det er måske også dansk at brænde hinanden af.

Der er rigtig mange forslag til, hvordan danskhed viser sig.
Du kan også være dansk – hvis du har blodårer hvor de
røde og hvide blodlegemer drøner rundt i blodårerne med
små- rød-hvid klaphatte – og hepper på, ja de danske
mænd kan jo ikke noget – men så de hvid-røde og blå
nordmænd til VM.

Eller det helt store at vi hepper på de danske kvinder, der
har kvalificeret sig til VM næste år i Brasilien.

I gamle dage – da Morten Korch-filmene
herskede, der var landbruget, landsbykirkerne og
fællessang med til at definerer danskhed. Nu er det idylliske
landbrug mange steder blevet til en stordrift, som du ikke
så i nogen Morten Korch film.

Vores nye regering vil da heller ikke kendes ved landbruget
eller et landbrugsministerium længere. De gamle
landsbykirker står der stadig som i Morten Korchs tid – også
i Thyregod og Vester. Bare lige til orientering til dem der
ikke kender kirken indefra 😊 Den nye regering kendes dog
heller ikke længere til, at kirken kan definere danskhed eller
at der skal være noget kirkeministerium. (Alle de
forandringer er måske gode nok, for vi lever ikke i Morten
Korch land. Det gavner ingen fremtidige løsninger at blive
hængende fast i fortidens svar).

Så vi bør måske tale om os danskere på en anden måde
end bare ren biologi eller hvor vi nøjagtigt er født – eller ud
fra den tidsalder, hvor piger og kvinder sukede og
stønnede,
når de så et billede af Poul Reichardt.

Hvordan skal vi tale om dig og mig,
danskere af i dag?

Der er forskellige løsninger:

1. Kammerater. (se til højre) Kammerater (se lige ud)
Kammerater (se til venstre)
Nej - det er måske stadigvæk nok mest i de rene røde
fællesskaber de bruger den kammeratlige beskrivelse.

Jeg har dog som præst aldrig været til 1. maj demonstration - og skulle da lige prøve det.

2. Så burde jeg jo prøve at te mig som præst - og her på den hellige Sankt Johannes Døberens aften forkynde: Kære Guds børn. Brødre og søstre i Jesus Kristus. Det hed sig jo indtil i maj måned i år, at Danmark var et kristent land. Det er vi ikke længere;

Så nu hvor vi alle er samlet her i dag ved jagthytten på Kirkehøjvej, så prøver jeg noget mindre højstemt og mere lokalt.

3. Kære Thyregodborgere.

Undskyld - det kan jeg jo ikke tillade mig at sige nu om dage sige. Det kan jo være at nogen føler sig udenfor. For hvad føler du at du er. Det kan jo være at du føler dig mere som Give-borger, eller er Vejle-fan eller er født i Ukraine eller Polen. Så inden jeg fortsætter - har jeg besluttet, at jeg lige vil gå rundt og spørge hver enkel af jer, hvor I er fra og hvad I føler jer som.

Så - nej, så vil jeg jo aldrig komme videre. Aldrig komme afsted med årets Sankt Hans tale som faktisk slet ikke er begyndt endnu. Men omvendt vil det også være meget dansk. Bureaucrati - vi skal skrives op i nogle kontrol-skemaer og Excel-ark. For vores politikere og embedsvældet og Ekstra Bladet skal da ha' tiden til at gå med et eller andet.

Men nu om dage må ingen må føle sig udenfor - eller snyde med at kalde sig danskere, hvis de ikke er rigtige danskere.

Så vi skal jo nødig krænke nogen.

Men ved du overhovedet hvad du taler om, præst!

Du er da ikke klogere end mig, og da slet ikke fordi du holder med Randers!

Og ups - Yes - nu er vi kommet til noget der er rigtig dansk: Janteloven:

"Du skal ikke tro du er noget".

Det er indenfor det sidste hundrede år blevet dansk - at tale hinanden ned.

- at du ikke skal tro du er noget bare fordi du har læst en bog, brugt en hammer til andet end at slå dig selv og andre over fingrene - eller har taget en uddannelse - eller har hjulpet i foreningsarbejde - eller handlet ind for en nabo eller er kommet i kirken eller til forældremøder eller i Det gamle Bageri eller i svømmehallen i Thyregod.

Aksel Sandemoses Jantelov - ræser der ud af på diverse digitale platforme.

"Statsministeren burde hænges op

i en lygtepæl"; eller

"du er en stor idiot

hvis du går ind for (eller er imod) Energiparken!"

Men i Danmark har vi faktisk noget, der hedder demokrati. Demokratier er der ikke mange af i verden, og den styreform og det menneskesyn, der ligger bag, mener jeg, vi skal passe på. Det betyder, at selv fjolset, den klamme so, møgluderen og den store idiot og alle dem der har behov for at skrive på den måde på diverse sociale

platforme – alle os danskere skal huske at demokrati handler om at kunne tale sammen – og at vi så engang imellem må bøje os for et flertal, også selv om flertallet ikke mener det samme som kloge mig.

Hvis vi ikke kan tale ordentlig til hinanden og med hinanden, så er det ikke Putin eller Trump eller islamister der er den største trussel mod vores demokrati; eller det at vi kan samles i foreningsliv på tværs af politik og religion og alder - og mødes i fællesskaber.

Må du og jeg arbejde på det menneskesyn der gerne skulle være dansk og grundtvigsk: at vi alle arbejder på at gøre hinanden gode og givende, som de Guds børn vi alle sammen er – undskyld, der kom præsten lige forbi.

Kære alle jer der er samlet her i aften omkring Sankt hans bålet her i Thyregod.

Har du ild i øjnene i forhold til at kæmpe for Danmark – eller føler du dig mere udbrændt i hverdagen, når du tænker på det land du bor i?

Er du brændt af eller lugter du ilde som et brændt barn – eller lugter du bare i al almindelighed?

HVIL SÅ I – AT DU ER NOGET.

Du er en kammerat.

Et Guds barn.

Og hvad du end er eller føler dig som så velkommen til at være en del af Thyregod – og høre til i Thyregod, ved at involvere dig i fællesskaber og gøre en forskel ved at give en hånd eller sende et smil.

Pas godt på dig selv, hinanden og på Danmark.
Glædelig Sankt Hans aften til jer alle.